

que, segons especialistes com Lluís Flaquer, Emmanuel Todd o Dolores Juliano, mai no es pot parlar de regressió, de «retorn al passat», perquè la família que ve no és la tradicional. Segons autors com la demògrafa Anna Cabré, la família que emergeix es constituirà sobre bases que sorgiran com a formes innovadores entorn de la dualitat masculí-femení.

La religió esdevé cada cop més un domini relativament independent de la fe cristiana i de les esglésies que l'estructuren, mentre passa progressivament a pertànyer a la creativitat autònoma de l'home, com es va poder apreciar a través d'intervencions com les de Jan Kerkhofs o Josefina Roma. D'altra banda, l'emancipació femenina i la cultura específica de la joventut tenen com a conseqüència que la transmissió de la fe d'una generació a una altra esdevé cada cop més difícil: cadascú crea el seu propi sistema d'interpretació amb les seves coloracions religioses individuals.

La societat occidental es torna cada cop més liberal, individualista, insensible a les desigualtats i a la desintegració social. Però, com va assenyalar la filòsofa Victòria Camps, la consciència moral contemporània es constitueix al voltant d'uns valors, universals i laics, independentment de creences religioses o

d'ideologies específiques.

L'individualisme, segons Victòria Camps, ha de ser acceptat com una condició de l'emancipació humana. El nostre món, plural i divers, però, al mateix temps, com van expressar autors com Maria Josep Buxó o Victor Scardigli, homogeneïtzat i comunicat gràcies a la tècnica, necessita creure en valors que no depenguin de religions o d'ideologies polítiques: valors estrictament morals.

Dos valors són, doncs, els que emergeixen com a paradigma del món actual: la solidaritat i la tolerància. La solidaritat és un valor que es manifesta com a constant en l'avenç de la humanitat. La tolerància és el nou valor que emergeix com a altament necessari dintre de la societat complexa, dintre de la contemporaneïtat.

En la seva teoria sobre el coneixement, el filòsof Karl Popper, que va fer la cloenda del Simposi, va

ponderar que la certesa rarament és objectiva, i que els forts sentiments de convicció poden fer de nosaltres uns dogmàtics que s'intenten convèncer ells mateixos d'una certesa que inconscientment saben que no és assequible.

Les regions mediterrànies constitueixen avui dia un potencial actiu i una nova realitat que cerca l'aliança de les diferents cultures unides pels valors i les aspiracions d'una civilització més humanista, més ecològica, més solidària i més tolerant.

Cloenda del Simposi «Sistema de Valors». Palau de la Generalitat, 14-11-1991. En la fotografia: Sir Karl R. Popper, Hble. Conseller d'Ensenyament, Sr. J. Laporte, Sra. M. Àngels Roque.

Les Jornades d'Estudis Folklorics

Ignasi Roviró i Alemany
Grup de Recerca Folklorica d'Osona

Els propassats 12, 13 i 14 de desembre i sota el patrocini del Centre de Documentació i Recerca de la Cultura Tradicional i Popular del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de la Fundació «La Caixa» se celebraren a Vic, en les instal·lacions dels *Estudis Universitaris*, les *Jornades d'Estudis Folklorics*, organitzades pel Grup de Recerca Folklorica d'Osona, la Universitat de Barcelona, el Conservatori Superior Municipal de Barcelona i els *Estudis Universitaris de Vic*.

La iniciativa sorgí del Grup de Recerca Folklorica d'Osona —GRFO— en la celebració del desè aniversari de l'inici de les seves activitats. Amb aquesta proposta, el GRFO volia contribuir al debat dels temes fonamentals que componen el folklore, entès aquest com una disciplina més que estudia un tipus fonamental de comunicació.

Per aquest motiu es constituí el Comitè Organitzador, format per: el Sr. Josep Crivillé, responsable de la *Fonoteca de Música Tradicional* de la Generalitat de Catalunya i professor del *Conservatori Superior Municipal de Barcelona*; el Dr. Josep M. Pujol,

professor de la *Universitat de Barcelona* a Tarragona; el Dr. Sebastià Serrano, professor de la *Universitat de Barcelona* i el Sr. Ignasi Roviró, representant del GRFO i professor dels *Estudis universitaris de Vic*, que actuà de secretari.

Des d'aquesta Comissió Organitzadora s'establiren tres àmbits bàsics on centrar les aportacions dels especialistes:

l'Etnomusicologia, dirigit pel Sr. Josep Crivillé; el *Folklore Verbal*, encapçalat pel Dr. Josep M. Pujol i el *Folklore No Verbal*, aconduït pel Dr. Sebastià Serrano. Cada un dels directors emmarcaren l'àmbit que presidien amb una ponència on s'exposava l'estat actual dels estudis en aquella regió del folklore i es dibuixaven les línies del futur.

Fent una mica de balanç de les aportacions dels especialistes hem de constatar l'alt nivell de les vint-i-nou comunicacions presentades que, repartides numèricament en els tres àmbits, són: en *l'Etnomusicologia*, nou comunicacions; en el *Folklore Verbal*, quinze i en el *Folklore No Verbal*, cinc.

Més enllà dels trets característics i particulars de cada una de les especialitats, s'evidencià la necessitat d'un paradigma comú que facilités la interpretació de les aportacions dels diversos estudiosos. Per aquest mateix motiu, en

les conclusions llegides pel Comitè en l'acte de clausura es recollí l'interès manifest per continuar un treball de reflexió sobre les diferències necessàries i evidents que imposen les diverses especialitzacions. També en les conclusions, el Comitè considerà que en aquest tipus de reflexió hauria d'estar obert a altres especialistes provinents de diversos camps, com per exemple de la lingüística, de la teoria de la literatura, de l'antropologia... i per aquest motiu manifestava la necessitat d'una nova trobada destinada en l'aprofundiment dels temes encetats en les *Jornades*. Finalment, la nota del comitè feia referència a l'interès de la publicació de les Actes.

Tot plegat deixà un bon regust als més de setanta assistents que participaren en les *Jornades* i que, a més, pogueren delir-se amb la magnífica lliçó inaugural llegida pel Dr. Josep Romeu i Figueras, que versà sobre *Temes i mètodes en el folklore: un exemple* i amb l'apassionant lliçó de cloenda dictada pel pare Josep Massot, dedicada a *l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya* avui.

«Felip Pedrell i el nacionalisme musical».

Congrés Internacional

Sílvia Martínez
Departament d'Etnomusicologia.
CSIC. Barcelona

La presència a través de les aportacions presentades al Congrés de les diverses orientacions de l'activitat professional —compositiva, musicològica i folklorística— de Felip Pedrell donà una excel·lent possibilitat per contextualitzar els aspectes etnomusicològics de la seva obra.

Les exposicions entorn aquest darrer camp foren, això no obstant, poc representatives quantitativament, donada la gran transcendència que F. Pedrell tingué en el desenvolupament de l'Etnomusicologia al nostre país. Així, trobarem a faltar més intervencions que enfoquessin els estudis de Pedrell des de l'anàlisi de conceptes com «nacionalisme», «influència» (donades les múltiples al·lusions a les influències wagnerianes en Pedrell), etc. De la mateixa manera, escassejaren les anàlisis crítiques dels repertoris recollits per Pedrell.

El conjunt de les aportacions etnomusicològiques al Congrés es reduïren a una

ponència a càrrec de Josep Martí¹ (UEI de Musicologia-CSIC) i tres comunicacions presentades per Jaume Aiats² (UAB), Lluís Calvo³ (Dpt. d'Antropologia-CSIC) i Fidela Uría⁴ (U. Oviedo).

Com a punt de partida cal tenir present, tal com exposà J. Martí a la seva ponència, que Pedrell no fou pròpiament un etnomusicòleg. Segurament ens acostaríem millor a la seva tasca

etnomusicològica si el veiéssim com un músic fermament interessat en la difusió del folklore com a matèria primera per als compositors que volguessin seguir «la via del nacionalisme musical espanyol». Per a J. Martí és a la llum d'aquest context que hauríem de llegir les recopilacions i elaboracions del seu material etnomusicològic. Així, si els estudis de Pedrell no tingueren un caire de recerca científica i sistemàtica fou de manera conscient i volguda. De la mateixa manera, si en algun moment presentà cançons harmonitzades o amb textos manllevats d'altres —per no haver-ne conservat l'original—, aquests esdevenien recursos perfectament lícits que responien a uns objectius personals definits. En cap cas, això ha de desmerèixer el rigor metodològic del conjunt de la seva obra.

Aquest ideari és ben present en les